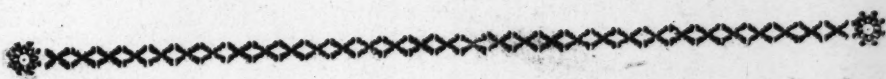

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

GONORRHOEA VIRULENTA.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

DISTRICT OF COLUMBIA

LIBRARY

CONCORDIA UNIVERSITY

Gibson (*Guil*)
DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,

DE

GONORRHOEA VIRULENTA.

QUAM

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S.S. T.P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subijcit

GULIELMUS GIBSON,

SCOTO-BRITANNUS,

Soc. Reg. Med. Edin. Sod.

Ad diem 24. Junii, hora locoque solitæ.

EDINBURGI:
Apud BALFOUR et SMELLIE,
Academiae Typographos.

M,DCC,XC.

1883

1883

1883

1883

1883

1883

1883

1883

1883

1883

1883

1883

1883

1883

1883

1883

1883

1883

1883

1883

1883

1883

1883

1883

1883

1883

1883

1883

1883

1883

Viro Eximio,

THOMÆ STIVENSON, M. D.

Collegii Regii Medicorum Edinenfis Socio,

Artem Apollineam

Aberbrothii, in Provincia Angusiae,

Feliciter exercenti,

Morum elegantia et benevolentia,

Quam artis peritia,

Haud minus insigni;

Ob plurima in se collata beneficia,

Has studiorum primitias,

Grato animo,

Sacras vult

A U C T O R.

Vino E. Viniolo

THOMAS STEVENSON, M.L.

College High School, Portland, Me.

Author of

Algebra, Geometry, Trigonometry

and

Calculus

and

Statistics

and

Probability

and

Insurance

and

Investments

Ipse ego Caenomanum memini qua pingua dives
Pascua Sebina praeterfluit Ollius unda,
Vidisse insignem juvenem, quo clarior alter
Non fuit, Ausonia nec fortunatior omni:
Vix pubescentis florebat vere juventae,
Divitiis, proavisque potens, et corpore pulchro.
Cui studia aut pernicis equi compescere cursum,
Aut galeam induere, et pictis splendere in armis,
Aut juvenile gravi corpus durare palaestra,
Venatuque feras agere, et praevertere cervos.
Illum omnes Olliche Deae, Eridanique puellae
Optarunt, nemorumque Deae, rurisque puellae:
Omnes optatos suspiravere hymenaeos.
Forfan et ultores superos neglecta vocavit,
Non nequicquam aliqua, et votis pia numina movit.
Nam nimium fidentem animis, nec tanta timentem
Invasit miserum labes, qua saevior usquam
Nulla fuit: nulla unquam aliis spectabitur annis,
Paulatim ver id nitidum, flos ille juventae
Disperiit, vis illa animi; tum squalida tabes
Artus (horrendum) miseros obduxit, et alte
Grandia turgebant foedis abcessibus ossa.
Ulcera (Proh Divum pietatem) informia pulchros
Pascabant oculos, et diae lucis amorem:
Pascabantque acri corrosas vulnere nares.
Illum Alpes vicinae, illum vaga flumina flerunt.
Illum omnes Olliche Deae, Eridanique puellae
Fleverunt, nemorumque Deae, rurisque puellae:
Sebinusque alto gemitum Lacus edidit amne.

HIERON. FRACAST.

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

GONORRHOEA VIRULENTA.

PROŒMIUM.

SECULO decimo quinto jam exeunte,
morbus venereus in Europa semet ostendere primum incepit; et in Gallico exercitu, bellum Neapolitanis in Italiam inferente, circa annum 1495 maxime faeviit, haftenus fere omnes consentiunt; nam licet symptomata, iis

A

luis

luis venereae haud abſimilia, ab auctoriſus ante hoc tempus memorantur, veluti ulcera genitalium, bubones, impurum profluvium ex urethra, ardor urinae, (ab Angliſus olim *brenning* dictus), et caetera; tamen ſatis conſtat, hoſ morboſus, de lue quae hoc tempore erupit, differenteſus fuiſſe. Diſputatur, an morbuſus in Europa natuſus *, an ab India Occidentali huc delatuſus fuerit: Celeberrimuſus Aſtruc, hanc rem eruditiffime ac ſummo labore perſcrutatuſus †, itaque omni fide dignuſus, opinioni poſteriori favet, et opinatur, luem veneream ab Inſuliſus Antilliſus, a Columbo comitibuſusque domum reduciſus anno 1493, in Hiſpaniam apportatam eſſe; et anno inſequenti ab Hiſpaniſus militibuſus in Italiam, ad Neapolitanoſus, et Galloſus, tranſmiſſam. Ita ex hiſus fontibuſus,

* Vid. A Diſſertation on the Origin of the Venereal Diſeaſe.

† Vid. Aſtruc de Morb. Vener. lib. 1. toto.

bus, haec pestis horrenda brevi per universam Europam disseminata fuit.

Primi auctores, qui scripserunt de lue venerea, nullam mentionem gonorrhoeae venereae fecerunt. Astruc invenit unicum exemplum traditum a Jacobo a Bethencourt, qui in tractatu de Lue Venerea, anno 1527 edito, ita narrat: " Consulit me quidam juvenis cujus mentula sesquiannum saniosum ac virulentum volebat succum, quod venereo (ait) contraxerat certamine." Brassavolus primus gonorrhoeam, inter alia symptomata morbi venerii, anno 1553, retulit, et ibidem affirmat vitium admodum recens esse; et discipulus ejus Fallopius, scribens anno 1560, testatur *non esse quindecim annos, quibus observata est gonorrhoea Gallica*. Non, me judice, nobis licet existimare, silentium veterum scriptorum de gonorrhoea virulenta ab eorum negligentia pendere; nam

non

non facile est intelligere, plurimos auctores, caetera accuratos, praetermittere posse symptoma tam insigne et frequens morbi, cujus aspectus horribilis summam attentionem postularet. Sed liquido patet, gonorrhoeam virulentam non, ante medium seculum decimum sextum, in Europa vulgo observatam esse.

Causae primae originis morbi venerei adhuc in tenebris latent. Alii antiquiores medici ejus originem a maligna potestate siderum, alii ab intemperie aëris, deducunt, dum alii ad interpositionem Divini Numinis refugiant. Prima hypothesis memoratu digna ab Astruc profertur *. Ille notat omnes regiones quibus hic morbus olim cognitus erat, nempe Insulas Antillas aliasque partes novae orbis, et interiorem Africam, sub Zona Torrida jacere. In his calidioribus regionibus

* De Morb. Vener. lib. 1. cap. 12.

VIRULENTA.

onibus existimat, morbum endemium fuisse, ac ab aliis causis praeter contagium olim genitum, nempe a promiscuo usu veneris cum mulieribus, quibus menses naturam acerrimi et quasi virosi fluebant. Nobis cognitum est, symptomatica, iis morbi venerei similia, interdum in nostra Europa oriri, ex coitu cum mulieribus menstruatis; insigne exemplum hujusmodi a cl. Hunter traditur *. Sed quatenus hoc, coelo aestuante, moribusque vivendi gentium harum regionum adauctum, ad morbum venereum gignendum valere possit, difficile est dictu.

Nuperrime ingeniosissimus auctor Girtanner novam conjecturam de hac re in lucem edidit †. Americus Vesputius narrat, quod mulieres novae

* Vid. Hunter on the Venereal Disease, Part II. chap. 2.

† Vid. Duncan's Med. Comment. ann. 1789.

vae orbis solebant, quaedam noxia infecta genitalibus virorum applicare, ut eos ad venerem cierent. Haec nimis libere applicata morbum venereum movissent, ut noster auctor censet. Cum argumenta et observationes, quibus haec opinio stabilienda est, nobis defunt; de ea ferre sententiam non decet.

Multi medici, aequae ac historia, morbum venereum, a tempore quo in Europam apportatus est, indies minus gravem evasisse, et nostris minoribus tantum nomine cognitum fore, opinantur. Invenimus auctores seculo decimo sexto affirmantes, morbum jam ad extremum senium pervenisse, et spem enunciantes, brevi tempore saevire omnino desitutum esse. Spes talis ex toto inanis videtur; nam, annis ducentis abhinc elapsis, morbus adhuc crudeliter saevit; et inter omnes constat, syphilidem, nullis remediis adhibitis, semper ad lethalem exitum pergere. Hoc profecto

VIRULENTA.

7

profecto nostro tempore rarius incidit, quia remedia ad morbum depellendum efficacissima possidemus.

HISTORIA MORBI.

Gonorrhoea virulenta, in viris plerumque circa tempus inter diem quartam et octavam post coitum impurum, semet ostendere solet. Exempli non desunt, quibus signa morbi paucis horis notata sunt; dum alias non ante hebdomadam sextam accessere, sed haec perraro eveniunt.

Sub initio morbi inassueta, jucunda titillatio circa ostium urethrae, cum desiderio veneris solito fervidiore, et quadam rotatione testiculorum, sentitur. Rima urethrae nunc tumet, calet,

let, et solito apertior videtur; pressura digitis tunc adhibita, aliquantulum muci limpidi ex ea effunditur: Morbo paulatim ingravescente, humor copiosus albidus minusque glutinosus ex urethra sponte fluit, et nonnihil doloris inter urinam reddendam sentitur. Glans penis tumescit, rubescit, et interdum secretio ex ejus superficie, et glandulis odoriferis, adaugetur; hoc aliqui gonorrhoeam spuriam nominant. Inflammatio ad ostium urethrae magis conspicua evadit, et nunc, dum urina redditur, dolorificus sensus caloris, per omnem canalem uriniferum, sed maxime qua in glandem definit, percipitur; hic excretionem finita acriter urget. Quod excernitur, id quantitate indies augetur, et flavum, subviride, interdum sanguine tinctum, uno verbo vere purulentum, effluit. Ingens dolor et sensus constrictionis in pene, quoties erigitur, aegrum praesertim in lecto cubantem vexat; eodem

eodem tempore penis saepe cum summo dolore deorsum incurvatur.

Hoc modo, in exemplis benignis et cura tractatis, morbus perpauca hebdomadas progressus, nunc paulatim mitescit, ac omnia symptomata remittuntur. Signa inflammationis languescunt, humor excretus, quantitate minor, et magis glutinosus, fluit, ac tandem hoc una cum aliis symptomatibus evanescente, aegrotans sanus evadit.

Sed in exemplis minimum benignis, vel minore cura tractatis, res longe aliter eveniunt. Inflammatio a parte urethrae prope extremitatem, ubi plerumque manet, per totam longitudinem ejus, usque ad vesicam urinariam, se extendit. Tum vesica, sensibilitate ejus adaucta, impatiens soliti stimuli urinae fit; hinc aegrotus perpetua inextinguibili cupiditate urinae reddenda

dae vexatur; quae cum impetu doloreque gravissimo in regione hypogastrica excernitur. Alias, musculo, qui ostium vesicae claudit, maxime affecto, urina summa difficultate guttatim redditur, vel etiam in toto supprimitur. Perinaeum haud raro inflammatione, in suppuratione interdum abeunte, afficitur. Pus ex abscessu, vel introrsum in urethram, vel extrorsum in perinaeum, vel in utramque partem, tendit; hinc oriuntur ulcera fistulosa multa mala moventia. In exemplo hujusmodi glandulae Cowperianae, vel etiam glandula prostatica, saepe afficiuntur. Aliquando abscessus in parvulis glandulis, per cursum urethrae fitis, formantur, qui vel externam, vel internam superficiem versus, aperiunt. Abscessus in corpore cavernoso penis aliquando notantur. Praeputium inflammatione correptum adeo ante glandem coarctatur, ut deduci nequeat, quod phymosis appellatur; si pone glandem

glandem coarctatur, et reduci nequit hoc paraphymosis dicitur.

Dum haec signa gravissimae inflammationis adsint, ardor urinae tentiginesque dolorificae aegrotum excruciant; sed profluvium hoc tempore non aequè ac alia symptomata crescit, contra vero humor quantitate modica et tenuissimus fluit; quinetiam in exemplis vehementioribus fere in toto evanescit, faciens gonorrhoeam siccam, vel dysuriam veneream siccam quorundam auctorum, et gravi inflammatione subsidente, iterum copiosus fluit.

Quandoque in gonorrhoea alter vel uterque testiculus tumet, calet, doletque, unde febris symptomata aliaque gravissima symptomata profluunt. Hic tumor testis inflammationem insignem in urethra non semper comitatur; contra saepe oritur cum signa inflammationis

ibi

ibi nunc mitescunt, vel etiam postquam in toto cessavere. Tumore testis superveniente, fluxus ex urethra, ardor urinae, et caetera symptomata interdum reprimuntur; illo diminuto, haec iterum ingravescent. Inflammatio testiculorum gonorrhoeae superveniens perraro ad suppurationem, aut gangraenam, tendit, sed plerumque post aliquod tempus resolvitur. Glandulae inguinales, et vasa lymphatica in eas ducentia, levi inflammatione, sine exulceratione vel ullo remedio adhibito, plerumque decedente, corripiuntur.

lis, qui gravi et diuturna gonorrhoea laborare, perpetuum stillicidium muci naturalis ex urethra per menses, vel etiam annos, aliis signis sublatis, manet; hoc Anglice *gleet* appellatur. Stricture in urethra, quanquam ab aliis causis oriri possunt, sine dubio plerumque gonorrhoeae virulentae pedissequae sunt. Ex his
multa

multa profluunt mala, veluti fistulae perinaei, perpetuum stillicidium, gravis dysuria, vel interdum etiam ischuria. Alia sequela gonorrhoeae memoratu digna restat, nempe, tumor glandulae prostaticae; hic urethram comprimens profluvium urinae impedit, et ita stranguriam vel ischuriam inducit. Hoc vitium senibus maxime familiare est.

In mulieribus morbus progressum finemque, fere eundem ac in viris, habet, sed in illis omnia symptomata multo mitiora plerumque pergunt. Si morbus vaginam solam invadat, adeo lenis est, ut aegrotata, aut etiam medicus inspiciebat, vix eum deprehendere possit. Plerumque tamen ad nymphas extremam urethram vicinasque partes serpit; tum calore prurituque circa partes genitales exteriores sese manifestat. Fluxus ex his partibus humoris ei similis, qui in viris ex urethra stillat, nunc supervenit. Sen-

fus

fus molestus aegrotam vexat, praesertim dum fedeat, vel ambulet; et cum urina per urethram et supra exteriores partes fluat, dolor urens sentitur. Tentigines dolorificae etiam infestat, ex distensione clitoridis substantiaeque cavernosae vaginae, et contractione fibrarum carnearum quae ostium ejus circumplectuntur. Inflammatio per urethram ad vesicam item se extendit; unde eadem symptomata ac in viris profluunt.

In foeminis, ut in viris, stillicidium, post alia signa cessavere, haud raro manet. Stricturae quoque urethram foemineam post gonorrhoeam interdum infestant.

DE

DE SEDE MORBI, ET DE MODO QUO
CONTAGIO ILLUC DEVEHITUR.

Alii antiquiores, vesiculas feminales morbi sedem, et humorem profusum esse semen, existimaverunt. Ex hac opinione nomen gonorrhoea, vel fluxus feminis, huic morbi impositum est: Sed hoc minime idoneum videtur; nam non tantum constat, fluxum haudquaquam ex his vesiculis progredi, sed praeterea ex observationibus a Hunter et Chaptal nuperrime prolatis, res in dubium venit, an hae vesiculae liquorem feminalem a testibus delatum contineant, ut omnes ante hoc tempus opinati sunt. Alii, glandulam prostaticam et glandulas Cowperianas semper maxime affectas esse, posuerunt. Sed cum respicimus ad modum, quo gonorrhoea

primum

primum urethram invadit, nempe dolore et inflammatione ad ejus extremitatem, per totum cursum morbi manentibus, nobis persuadendum est, morbum ibi sub initium semper sedem habere. Sectiones cadaverum eorum, qui hoc morbo laborantes, mortui sunt, idem confirmant; in iis plerumque nullum indicium morbi, nisi in extrema parte urethrae ab ostio non longe distante, invenitur. Hae glandulae, ut supra memoravimus, interdum morbo afficiuntur; et Morgagnus in uno exemplo *, invenit signa inflammationis antecedentis in vesiculis feminalibus; sed hoc incidit tantum, cum inflammatio ab extremitate urethrae in eas ascendit.

De modo quo contagio ad urethram devehitur.—

Nonnulli existimaverunt, quod virus venereum,
vafa

* De Sedibus et Causis Morbor. Epist. xliv.

vafa abſorbentia glandis penis ingreſſum, per ea ad internam ſuperficiem urethrae recte devehitur. Sed nobis ſatis liquet, nulla vafa reſorbentia a ſuperficie glandis ad urethram tendere; haec vero curſum longe diverſum tenent. Alii poſuerunt, glandem penis venenum venereum forbere, haud ſecus ac ſpongia aquam imbibit. Haec opinio adeo abſurda videtur, ut nullum commentarium ſibi vindicet.

Aliquatenus veriſimile videtur, venenum venereum, ex frictione glandis penis contra partes eo illinitas, in coitu impuro extremae urethrae admoveri, in canalem impelli, et recte ad membranam internam applicari poſſe. Alii huius rei rationem diverſam reddunt, qui opinantur, aliquantum muci cui virus adhaeret ad os tium urethrae manens, poſt coitum glande nunc detumefcente, in canalem trahi; vel urethram attractione capillari id abſorbere. Plerumque.

vero breve spatium post coitum humor mucosus ex urethra stillat; itaque postrema opinio haud omnino consentanea videtur.

C A U S Æ.

Causae Remotae.—De causis, quae alios aliis procliviores ad hunc morbum faciunt, nil erit dicendum, nam has omnino ignoramus. Sola causa excitans in hac regione orbis terrarum cognita virus venereum est; de quo pauca proferre nunc pergemus.

Opinio nuper invaluit, et nonnulli eximii adhuc docent, venenum gonorrhoeam excitans omnino diversum esse, ab eo quod syphilidem movet, vel genus humanum duobus morbis venereis obnoxium esse. Qui huic opinioni favent,

vent, multa argumenta speciosa ad eam stabiliendam adducunt. Imprimis, ut supra diximus, lues venerea in Europa longe lateque grassata fuit, antequam gonorrhoea vulgo observata est; licet nostro tempore illa quam haec rarior e contagione venerea oritur. Syphilis, nullo remedio adhibito, semper per totum systema ferpit, et rapide ad lethalem exitum festinat; contra vero gonorrhoea tantum parvum spatium urethrae plerumque occupat, cito mitescit, et brevi sponte cessat. Contendunt symptomata luis confirmatae nunquam a gonorrhoea oriri; quamvis vasis lymphaticis optima opportunitas viri absorbendi adsit. In fere omni exemplo ulcusculi venerei in glande, vel praeputio, siti ad ostium urethrae materia venerea applicetur, attamen ex eo gonorrhoea non nascitur; contra, materies in gonorrhoea ex urethra fluens large glandi ac praeputio admovetur, sed non ulcuscula excitat: Praeterea, gonorrhoea interdum

dum in partibus sedem habet, quas ulcuscula plerumque occupant, nimirum in glande penis virorum, et exterioribus genitalibus mulierum. Postremo, mercurius, ad syphilidem depellendam tam efficax, in gonorrhoea nil prodest, contra in primo stadio manifeste obest; si gonorrhoea et syphilis in eodem adsint, hac ope mercurii sublata, illa manet.

Haec similiaque argumenta quamdam diversitatem morborum profecto monstrant; sed haec non a diversitate venenorum pendet, uti paucae observationes ostendunt.

Quotidiana experientia docet, mulierem gonorrhoea laborantem, uno gonorrhoeam, alteri syphilidem impertire. Non negandum est, quin gonorrhoea interdum luem confirmatam excitavit; nam auctores fere omnes et antiquiores et recentiores hoc confirmant. Rogatur cur

virus

virus ad glandem penis in gonorrhoea admotum non ulcuscula movet? Contra nobis licet rogare, cur virus ex ulcusculis profusum non semper alia ulcuscula gignit? Sed experimenta nuper instituta hanc litem omnino compescit.

Vir eximius Joannes Hunter, duobus puncturis in glandem penis et praeputium illatis, aliquantum materiae in gonorrhoea profusae admovit *. Haec vulnuscula brevi in exulcerationem abeuntia, bubo in inguine aliaque symptomata luis confirmatae, veluti ulcera tonsillarum et venereae maculae cutis, secuta sunt; in alio experimento †, veneno gonorrhoeae ad puncturam in superficie externa corporis applicato, ulcusculum venereum progeneratum fuit.

Alter

* Vid. Hunter on the Venereal Disease, Part VI. chap. 2.

† Ibid. Part VI. chap. 1.

Alter auctor ingeniosus, ita narrat: “ Mate-
“ ria * contagiosa ex ulcusculo profusa, post-
“ quam morbus breve manserat spatium, et an-
“ tequam ulla adhibita fuerant medicamenta, in
“ urethram immissa, gonorrhoeam virulentam
“ progeneravit, quae progressum eundem et fi-
“ nem habuit, ac si modo vulgari fuisset excita-
“ ta.” Ex his omnibus liquido patet, unum
idemque venenum et gonorrhoeam, et syphili-
dem movere. De dotibus chemicis viri venerei
nil dicendum erit; sed investigare effectus quos
praestat in sede morbi, vel proximam causam
gonorrhoeae pergemus.

Causa Proxima.—Multi crediderunt venenum
venereum in urethra, haud aliter ac in glande
penis, ulcera facere, et ex iis humorem profi-
cisci. Multa argumenta, quae huic opinioni
jure

* Vid. Harrison Dissert. Inaug. de Lue Vener. ann.
1781.

jure objici possunt, non defunt. Imprimis, in multis aliis exemplis, humor ei in gonorrhoea profusus similis effunditur, quanquam nihil ex ulcerationis adsit; in ophthalmia hoc saepe conspicuum est, item in fluore albo, catarrho, et caeteris. Praeterea, cum partes genitales mulieris hoc morbo laborantis perlustrantur, nullum ulcus, sed humor purulentus ex lacunis stillans conspicitur. Insuper, tumore testis superveniente, profusio aliaque symptomata cessant, et hoc subsidente, iterum redeunt magis subito, quam accidisset, si ab ulceribus penderent. Sectiones cadaverum argumenta contra eam opinionem validissima suppeditant. Morgagnus *, in cadaveribus virorum, qui gonorrhoea laborantes aliis morbis fuissent extincti, nihil ad gonorrhoeam attinens, praeter madorem ac ruborem majorem quam soleat a media urethra ad glandem
exten-

* De Sedibus et Causis Morb. Epist. xlv.

extendentem, invenit. Hunter *, in multis casibus ejusmodi, nunquam signa exulcerationis in urethra animadvertit, sed notae inflammationis in interna superficie urethrae extremitatem versus, et lacunae mucosae materia purulenta turgidae conspectae sunt.

Unde nobis aequum est concludere, fluxum in gonorrhoea non ab ulceribus, sed ab aucta secretione muci, superficiem internam urethrae oblinientis et lubricantis, oriri. Non tamen omnino negandum est, erosionem vel exulcerationem urethrae interdum adesse. Morgagnus testatur, se vestigia antecedentis erosionis aut exulcerationis in urethra vidisse. Noster illustrissimus Monro urethram juvenis, qui gonorrhoea virulenta periit, suis discipulis ostendit, in cujus interna superficie signa erosionis et exulcerationis perspicua adsunt.

Virus

* On the Venereal Disease, Part II. chap. 1.

Virus venereum in urethram illatum inflammationem, et secretionem adauctam ibi movet; ac eodem tempore humor secretus, colore et spissitudine mutatus, purulentus evadit. Hactenus effectus ejus a vi stimulante omnino pendere videntur; nam alii stimuli, five mechanici, five chemici, eadem signa inflammationis et easdem mutationes materiae secretae efficiunt. Ita instrumenta *bougies* Gallice dicta, in urethram sani, qui nunquam gonorrhoea laboraverit, immissa, tales effectus praestiterunt *. Experimentum, memoratu dignum, a Schwediauer institutum †, vim insignem stimulorum chemici generis ad symptomata gonorrhoeae gignenda ostendit. Ille in suam urethram alkali volatilis caustici solutionem, ope syphonis, immisit. Illico ingentem dolorem et cupidita-

D

tem.

* Sharp's Critical Inquiry, chap. 4.

† Observat. on Vener. Comp. chap. 2.

tem urinae mittendae sensit. Cum cubitum iturus urinam reddebat, ingens ardor ad extremitatem urethrae vexavit. Postero mane effluxit humor purulentus subviridisque, qualis gonorrhoeae venereae proprius est, et gravis dysuria tentiginesque dolorifice superaccesserunt. Haec per dies quinque commorata, oleo amygdalarum dulcium injecto, mitiora evasere; sed nunc nova inflammatio exorta est in ulteriore parte urethrae; ubi haec per sex dies continuaret, tertia insecuta est usque ad collem vesicae extendens. Tandem sexta hebdomada exeunte sanus evasit.

Illa exempla a gonorrhoea venerea hoc maxime differunt, quod in iis materia effusa non virus venereum est. Hujus rei rationem reddere valde difficile est. Parum profecerunt chemici, qui opinantur venenum venereum fermentum quoddam esse, quod mutationem fermentationi similem

similem in mucum urethrae post ejus egressum e vasis inducit, ac eum in suam naturam assimilat. Non videtur, ullam similitudinem esse inter mutationes in hoc quibusdamque aliis morbis, et eas quibus mustum in vinum et hoc in acetum vertuntur. Itaque tales notiones indies haud immerito obsoleseunt. Si peculiaris natura materiae in gonorrhoea effusae a fermentatione et assimilatione pendeat, morbus debet nunquam evanescere; nam nulla causa in aprico est, cur fermentatio unquam cessaverit. At multo magis verisimile videtur, venenum in vasis secernentibus urethrae formari vel secerni. Inter omnes satis constat, secretionem omnino ab actione vasorum organi secernentis pendere, itaque mutatio materiae secretae a mutata actione vasorum oritur. Cum nullus alius stimulus eandem mutationem, ac virus venereum, inducit; hoc vi peculiari pollet: Vel virus venereum irritatione sibi propria, aut specifica, actionem

tionem vaforum fecernentium adauget, et modo specificè mutat. In hoc, nimirum in adaucta et specificè mutata actione vaforum fecernentium urethrae, causa proxima gonorrhoeae virulentae consistit.

In explicationem hujus rei longius progredi, non nobis datur. Mutationes a corpore principio vitali praedito, seu animali, seu vegetabili, effectae, parum intellectae sunt; et nullo modo principiis chemicis aut mechanicis explicandae. Mutatio veneno venereo effecta exemplum est, generalis legis in oeconomia animali; nam cognitum est, mutationes huic similes in aliis exemplis a veneno specifico oriri. Haec lex in variolis, morbillis, pfora, et morbis contagiosis fere omnibus, valet.

QUORUN.

QUORUNDAM SYMPTOMATUM
EXPLICATIO.

Ardor Urinae.—Nexus est insignis inter sensibilitatem alicujus partis, et statum vasorum quae fibras nervosas sentientes comitantur; ita ut actione vasorum aucta, hae magis sensiles evadunt, et vice versa. Hinc patet, cur acrimonia urinae, quae in sano nullum effectum praestat, in gonorrhoea laborante, ex inflammatione membranae internae urethrae, summum dolorem infert, et eodem tempore inflammationem adauget.

Tentigines Dolorificae—Eodem modo dolorem a distensione penis orientem exponimus. Substantia reticulata corporum cavernosorum penis
et

et urethrae inflammata, aegre ac non sine dolore ad sanguinem influentem cedit. Inflammatione in corpus cavernosum urethrae facillime pergente, hoc plerumque maxime afficitur, inde fit, ut dum penis erigitur deorsum incurvetur. Quandoque corpora cellulosa penis praecipue afficiuntur, tum penis vel sursum vel ad alterutrum latus incurvat. Cellulae corporis spongiosi urethra, non solum inflammatione coarctantur, sed interdum aliqua ex parte coalescunt; haud secus ac superficies pulmonum ad pleuram costalem in pneumonia adhaeret. Exinde incurvatio penis, aliis signis sublatis, per aliquod tempus manet. Debent haec eadem intelligi de mulieribus, quae quoque dolorem in vagina vicinisque partibus experiri solent, si illae tentigine rigescant, quamdiu inflammatae sunt.

Glandulae inguinales in gonorrhoea inflammantur, ob irritationem per vasa lymphatica in

eas

eas ascendentem. Quod hoc non ab absorptione viri pendet, manifeste apparet, quia exulceratio aut symptomata luis confirmatae perraro insequuntur. Tamen semper in memoria tenere oportet, venenum venereum, in gonorrhoea absorptum, et ad has glandulas delatum, ibi bubones vere venereos interdum movere. Tumor testiculorum videtur oriri ab irritatione ostiis ductuum feminiferorum admota, et per eos ad testes delata. In aliis exemplis a quolibet irritamento circa ostia vasorum deferentium applicato, inflammatio testis orta fuit, veluti ab irritatione instrumenti, *bougie* dicti, in urethram introducti: Interdum oritur ab exulceratione vel calculis in vesica *; alias operationem lateralem lithotomiae subsequitur †. Quinetiam chorda spermatica primum afficitur, deinde epididymis,

* Monro, Praelectiones.

† Vid. Sharp on the Operat. of Surgery.

dydimis, et postremo corpus testiculi. Si a viro venereo, vel circuitu sanguinis, vel regurgitatione in vasis deferentibus, illuc translato, oriatur, ut alii posuerunt, semper ad suppurationem tendere debet. Sed hoc perraro accidit, et cum suppuratio supervenit, more solito sine mercurio adhibito curatur.

DIAGNOSIS.

Plerumque omnia symptomata hujus morbi adeo conspicua, ut diagnofin facere parum difficile fit. Discrimen obvium est, quo gonorrhoea a morbis renum vesicaeve, quibus excernitur humor purulentus vel mucosus, dignoscatur. In his humor una cum urina et in ea diffusus solum effluit; in gonorrhoea contra perpetuo ex urethra stillat. Morbi, quibuscum
gonorrhoea

gonorrhoea confundi periclitatur, sunt stillicidium in viris, et fluor albus in foeminis.

Stillicidium.—Hoc iis, qui gravi vel frequentiore gonorrhoea virulenta laboraverunt, maxime familiare est; et plerumque a causa evidente oritur, veluti ab exercitatione immodica, venere etiam pura nimis culta, et caeteris similibus. Paucis horis post applicationem talis causae semet ostendit, ita a gonorrhoea virulenta dignoscendum. In gonorrhoea benigna, quam in virulenta, mitiora adsunt omnia symptomata; ardor urinae, aliaque signa inflammationis in superiore vix aut ne vix quidem notantur, nec humor tam copiosus excernitur, et plerumque paucis diebus sponte decedit.

Fluor Albus.—Haud raro in leucorrhoea humor purulentus e mucosis glandulis vaginae fluit, et signa levis phlogosis adsunt; hinc ori-

E

tur

tur summa difficultas inter eum et gonorrhoeam dignoscendi. Profluvium in gonorrhoea subito oritur, et ad acmen festinat; fluor albus a levi initio paulatim augetur, et tantum post longum tempus copiosus fluit. In gonorrhoea signa inflammationis, veluti tumor dolorque circa ostium vaginae et exteriores partes, ardor urinae, et caetera, sub initium adsunt; contra vero haec raro in fluore albo sese ostendunt, nisi post aliquamdiu mansit et jam inveteravit. In fluore albo per breve tempus ante eruptionem, et post cessationem mensium, humor solito copiosior fluit; sed in gonorrhoea haec mutatio non notatur. Nonnulli docent, profluvium gonorrhoeae proprium mensibus producentibus conspicuum manere, et leucorrhoeae proprium, tum in toto evanescere. Hoc signum diagnosticum parva fide dignum; nam in gonorrhoea humor tunc sanguine menstruo adeo obtegi potest, ut videretur evanescere. Vulva inspecta, si materies

ries purulenta ex lacunis in superiore parte ejus, aut circa ostium vaginae fitis, exprimatur, non sine causa, mulierem gonorrhoea laborare, inferre possumus. Praeterea, generalis debilitas corporis, dyspepsia, dolores circa regionem uteri, aliaque morbida signa leucorrhoeam comitantur, et antecedunt, quae raro in gonorrhoea notantur. Haec omnia, plerumque in morbis distinguendis, nos non parum juvabunt.

METHODUS MEDENDI.

Prophylaxis.—Cum symptomata non statim post applicationem causae excitantis sese ostendunt, spes non levis morbo venienti occurrendi est nobis. Hoc consilio vetustiores scriptores suadent, ut mercurialia aliaque remedia, quae adversus venenum venereum vi peculiari pollent,

pollent, in urethram virorum et vaginam mulierum, ope syphonis, immitterentur, post usum veneris impurae vel suspectae. Sed dubitandum est, an talia ad vires veneni extinguendas valeant, ut illi crediderunt. Solutio alkali caustici, vi insigni ad mucum solvendum praedita, ut remedium prophylacticum a viro cl. Fordyce multum laudatur *, qui testatur, eam in urethram post coitum impurum injectam suis votis saepe respondisse. Pari consilio solutio mercurii corrosivi sublimati interdum admovetur. Haec insigni vi stimulante imbuta, summa cura adhibenda sunt, et tantum statim post impurum coitum, antequam ulla signa morbi adsunt. Remedia minus periculosa, veluti simplex lavatio partium genitalium aqua tepida vel solutione saponis, in gonorrhoea praecavenda non parum prodesse possunt.

Curatio.

* Vid. Dissert. Inaug. de Catarrho, ann. 1758.

Curatio.—Quamvis, ut supra diximus, gonorrhoea virulenta ad naturalem curationem tendit, et nullum remedium, ad eam subito reprimendam valens, nobis est; tamen haud negandum est, quin medicamentis, aliisque remediis rite applicatis, omnia symptomata mitigare, cursum ejus sistere, et multa mala ab ea profluentia praecavere possimus.

Duae periodi in curatione instituenda distinguendae sunt. Prima in qua omnia signa gravis inflammationis adsunt. Altera in qua haec minimum urgent, sed humor adhuc ex urethra copiosus effluit. Consilia medendi igitur duo sunt: 1. In prima periodo, actionem vasorum minuere. 2. In altera, tonum iis morbo debilitatis reddere.

Consilio primo respondent sequentia.

Sanguinis

Sanguinis Detractio.—Si signa inflammationis graviter urgent, ubi ardor erethismus genitalium, cum gravi dysuria, ubi inflammatio ad supurationem vergens in perinaeo, ubi pyrexia symptomata adsint, et aegrotus robustus est, sanguis e brachio mittendus est; quod pro viribus aegroti et vehementia symptomatum iterandum. Detractio generalis tamen raro necessaria est, specialis missio ad inflammationem levandam plerumque sufficit. Hoc consilio hirudines ad externam superficiem urethrae admovende sunt. Tunc cavendum est ne virus venereum ad vulnuscula accedat; nam ulcera venerea ita excitari possunt.

Cathartica.—Olim valuit, ac etiam nunc apud nonnullos valet, usus exhibendi cathartica drastica in hoc morbo. Sydenham dicit *, *omnis cardo*

* Epist. Responsor. II.

ordo curationis in remediis catharticiis vertitur,
et suadet, ut calidiora, veluti aloes, jalappa, colocynthis, singulis matutinis exhiberentur. Cum cathartica praesertim acriora intestinum rectum maxime irritant, et nexus inter hoc et collum vesicae vicinasque partes adeo insignis est, ex usu eorum stranguria, tumor testiculorum, aliaque mala profluunt, et eodem tempore vires aegroti largis evacuationibus multum infringunt. Has ob causas, nunquam adhibenda sunt. Nihilominus, alvo adstricta, intestina ab irritatione faecum liberari debent; sed ad hoc perficiendum cathartica leniora, quae vel organa uninaria vel intestinum rectum minime irritent, eligenda, qualia sunt manna, oleum ricini, sales neutri, veluti sal Glauberi, soda phosphorata, et alia similia bene multa.

Diuretica.—Quum urina transiens per urethram inflammata, propter acrimoniam ejus,
dolorem

dolorem urentem moveat, et inflammationem adaugeat, diureticis quantitatem ejus augere, ac ita acrimoniam minuere conamur. Diuretica acriora hic omnino evitanda, et etiam mitiora cautissime adhibenda sunt. Experientia generalis nitrum aliis diureticis in hoc morbo anteposuit. Actio diureticorum semper multum promovetur diluentem potum large bibendo, et plerumque praestat in gonorrhoea sola diluentia quam alia diuretica exhibere. Aqua pura, vel omnis mitis potus, veluti decoctum althaeae, infusum feminis lini, solutio gummi Arabici, nostris votis respondent, et efficaciores fiunt, si pauxillum crySTALLORUM tartari vel nitri adjiciatur.

Injectiones emollientes et sedantes.—In prima periodo, dum inflammatio vigeat, nonnulli suadent ut liquores emollientes, qui urethram ab acrimonia urinae munire possunt, in eam immitterentur;

mitterentur ; quales sunt olea blanda, mucilago gummi Arabici, fimilesque. Sed cum irritabilitas urethrae tanta est, ut apex syphonis non sine magno dolore in eam immitti possit, hae plus mali quam boni afferunt.

Ante omnia alia sedantia in urethram injicienda opium ponimus, quod in mucilagine gummi Arabici diffusum exitu felici saepe fuit admotum. Tamen in memoria tenere oportet, opium, hic stimulare magis quam sedare, et morbum augere interdum videri : Et licet tinctura opii, in ophthalmia oculo immissa, saepe multum profuit, tamen ab usu ejus omnia symptomata, ut in gonorrhoea, interdum graviora evadunt. Itaque opium non promiscue ac sine cura adhibendum.

Regimen antiphlogisticum. — Hoc per primum stadium diligenter adhibendum est. Cibos mitissimos,

tissimos, et eos quantitate modica, aeger fumere debet, dum vinum et omnes potus stimulantés defugiat. Exercitatio omnigena, præfertim equitatio, calor, et omnes notiones ad libidinem excitandam tendentes, sedulo evitandæ sunt. Ægrotus in temperatura magis frigida, et in situ horizontali quiescentem, se contineat.

In secunda periodo, inflammatione nunc imminuta aut penitus prostrata, vel etiam sub initium morbi, cum omnia symptomata valde levia sint, et signa inflammationis vix percipiantur, injectiones multum profunt. Hæ vel stimulantés vel astringentes sunt. Injectiones vi stimulante præditæ, veluti solutio mercurii corrosivi sublimati, magis adaugere morbum paulisper videntur; sed brevi post tempore omnia symptomata mitescunt, et cito evanescent. Interdum tamen ancipites, haud raro manifeste
nocivæ

nocivae sunt, itaque in exemplis lenissimis solum adhibendae.

Astringentes vasa corrugant, iis tonum reddunt, et levi vi stimulante pollent. Varia remedia astringentia hoc modo applicantur, veluti gummi kino, cortex Peruvianus, cortex quercus, vitriolum album, viride, aut caeruleum, alumen, et caetera. Aqua calcis, praesertim in foeminis, maxime idonea, et infusum theae non spernendum est. Mercurialia saepe in urethram immittuntur; haec nullum vim specificam habere, sed vi stimulante aut astringente pollere, videntur. Cavendum ne injectiones astringentes nimis fortes sint, eorum vires gradatim augendae. Interdum quaedam injectio nostris votis cito respondet, post aliae frustra tentatae sunt, itaque saepe mutari ac variari debent.

Medicamenta

Medicamenta roborantia et astringentia, veluti cortex Peruvianus, acidum vitriolicum, similiaque, eodem tempore interne fumenda. Alia vi peculiari organa urinaria stimulandi praedita, adhibenda, qualia sunt tinctura cantharidum, balsamum Copaibae, Canadense, terebinthinae variae, et caetera.

Nunc convenit aegro dieta lautiori et vino modico uti, sed intemperentia cujusvis generis vitanda. Balneum frigidum universum non minimum prodest, praesertim cum morbus inveteratus vires aegri convulsit. Si magis ad localem affectionem spectamus, aqua frigida ad organa genitalia admovenda est, quae efficacior redditur glacie aut sale in eam liquecente.

Quo longius morbus a stadio inflammatorio abest, et propius ad naturam stillicidii simplicis accedit; eo magis libere omnia haec remedia
stimulantia

stimulantia et astringentia adhibere nobis licet.

Nunc restat, de signis aut sequelis gonorrhoeae remedia sibi propria postulantibus, pauca proferre.

Phymosis et Paraphymosis.—In utraque eadem via medendi convenit. Topica detractio sanguinis in hac, ut in aliis inflammationibus, multum prodest; hirudines itaque praeputio admovendae, cataplasmata emollientia et saturnina partibus affectis applicanda. Fomenta dolorem ac tensionem valde mitigant; itaque penis aliquo miti et subtepido liquore subinde fovenda, et in eum immersa per aliquod tempus continenda. Talis liquor in phymosi inter glandem et praeputium syphone identidem injiciendus est. Si inflammatio indies ingravescat, et non ad resolutionem tendat, timendum est, ne in gangraenam

graenam defitura sit; rebus ita se habentibus, praeputium vel ad alterutrum vel utrumque latus incidendum est.

Tentigines Dolorificae.—Hae et aegrum multum vexant, et omnia symptomata morbi augent, itaque summam attentionem medici sibi vindicant. Ad eas compescendas, opium tempori eundi large sumptum multum prodest, et camphora eodem tempore exhibita votis feliciter respondet. Cataplasmata cum camphora peni applicanda sunt, et supra vaporem aquae calidae, cui camphora adjicitur, penis subinde continendus est. Conducit quoque applicatio hirudinum urethrae superficiei externae.

Tumor Testiculorum.—Si inflammationem testis comitatur febris symptomata, sanguis e brachio mittendus est. Topica detractio sanguinis, hirudinibus supra partem affectam applicatis,

plicatis, effectus optimos praestat. Scrotum identidem madeat solutione sacchari saturni, aqua frigida cum aceto, vel glacies etiam admovenda est. Conducit quoque usus opii, et per os et anum assumpti. Nihil plus ad inflammationem sedandam pollet, quam quies in situ horizontali; tunc impetus sanguinis in arteriis partis affectae minuitur, dum reditus ejus per venas facilius fiat. Testes semper fascia idonea sustineri debent. Si, ante accessum inflammationis testis, aeger ad dietam lautiores redierat, nunc iterum ad regimen antiphlogisticum recurrendum est; et omnia remedia stimulantia et astringentia, seu forma injectionis ad urethram applicata, seu interne sumpta, omnino defugienda sunt.

Inflammatione testis resoluta, haud raro superest quaedam durities, praesertim in epididymide. Ad hanc discutiendam, frictiones cum
unguento

unguento mercuriali, vel linimento volatili, supra scrotum tentandae sunt. Emetica praesertim drastica, veluti turpethum minerale, effectus mirificos interdum ediderunt. Aliis remediis frustra adhibitis, nonnulli suadent, ut conemur gonorrhoeam, ope rerum stimulantium in urethram immissarum, restituere, vel etiam coitu impuro aut infitione pauxilli viri venerei. Solutio alkali caustici omnibus nostris votis respondebit: Coitus impurus, aut infitio viri venerei, modi adeo periculosi et turpes sunt, ut nunquam tentari debeant.

Quanquam mercurius plerumque nihil valeat ad curandum gonorrhoeam, tamen, si signa exulcerationis in urethra adsint, omnino necessarius est. Operae praetium est, in fere omni graviore exemplo, mercurio rite applicato cavere, ne systema generale quid detrimenti capiat.

F I N I S.

Med Hist
W4
E23
1790
G.3

